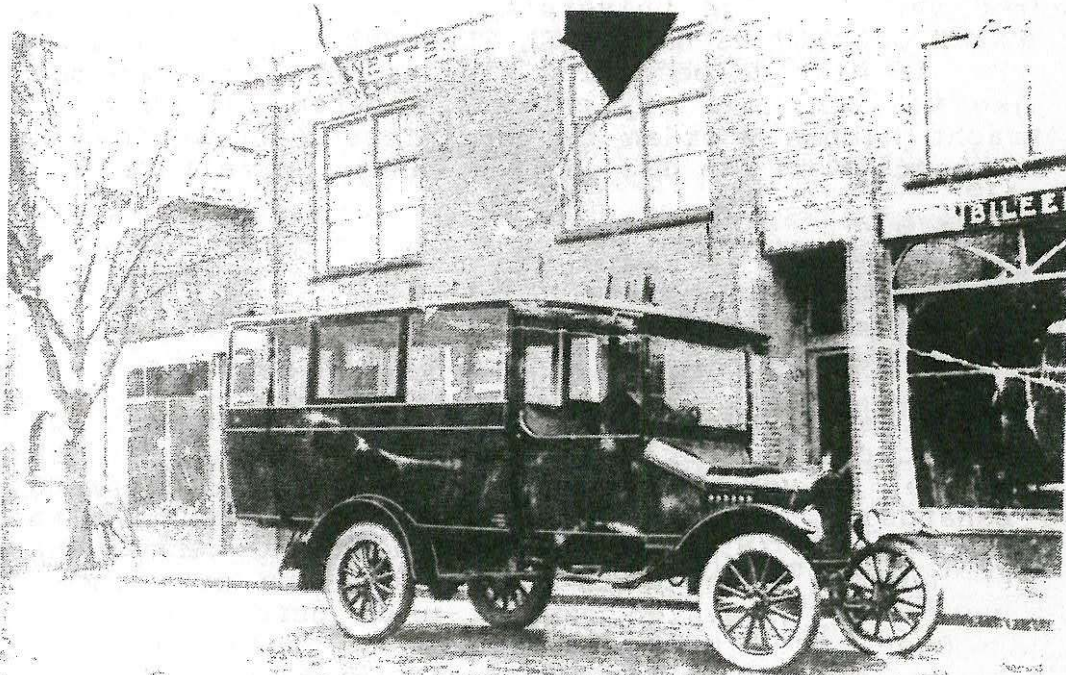

DE FAMILIE BROK NAAR BORNE 2

We zagen de vorige keer dat Bernard zich o.a. bezig hield met het in elkaar zetten en verkopen van fietsen in het pand naast dat van Vonke. Toen de molen van Vonke op 23 september 1924 te koop werd aangeboden kocht Bernard het pand en vestigde er een garage in. Zijn broer Willem liet een duitse auto komen, een Adler. Eerst ging de familie door Twente toeren, daarna sloopte hij de carrosserie eraf en bouwde hem om tot bus. De busdienst kon beginnen.

B.J. Brok's eerste autobus voor het pand van M.W. Brok en vader J.H. Brok. Tussen het pand van Vonke en Brok is het fietsenwinkeltje van B.J. Brok.

Willem reed van Borne op Almelo en later via Bornerbroek naar Hengelo. Hij gaf de kasteleins langs de route vlaggen die uitgestoken moesten worden als er klanten waren. Na een paar maanden vond Willem het welletjes, hij was meubelmaker en geen buschauffeur. Hij vond het een mooi baantje voor Bernard. Deze zegde zijn baan op en werd garagehouder. Zijn lijndiensten heette "Twentsche Automobiël Maatschappij" de T.A.M.

Later voerde hij zijn busdiensten uit in samenwerking met G. ter Haar, op wiens naam later door de provincie de vergunning werd verleend. In 1927 werd de buslijn Borne - Delden geopend. Aanvankelijk bestond er in die tijd grote concurrentie, het was de tijd van de wilde diensten.

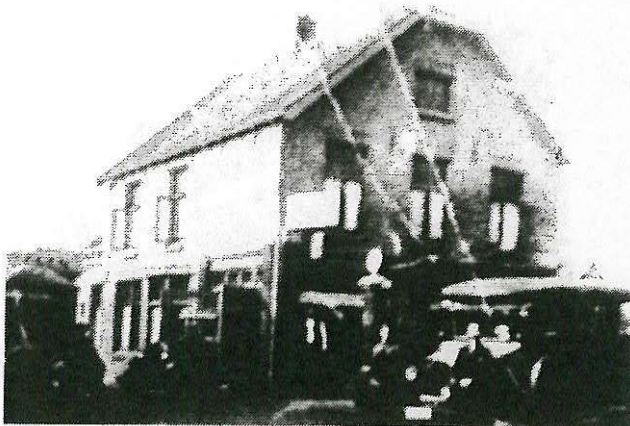
De lijn Hengelo - Borne - Almelo was een halfuursdienst. Uit

Hengelo vertrok om 8 uur de bus van Kleissen, die van Brok of Ter Haar (ze wisselden elkaar om de week af) om 8.30 uur en de bus van Nijhuis om 9 uur. In 1939/1940 werden alle vergunningen ingetrokken.

Bernard heeft ook nog 6 jaar voor de K.V.P. in de gemeenteraad gezeten. Ook was hij samen met Bertus Liedenbaum, Louis Wessels, en Willem Platenkamp oprichter van de biljartclub. Vanaf de stamtafel en met geheven glas werd de club in het leven geroepen.

Willem Brok, mijn opa, trouwde op 3 mei 1912 met Johanna Geertruida Bruggink, geboren te Hengelo (Woolde) op 15 september 1887, overleden te Hengelo

op 14 november 1957. Ze was de zuster van de vrouw van Bernard Brok. Zij kregen 13 kinderen waarvan er 3 jong zijn overleden. Hij begon zijn meubelzaak in het pand van zijn vader en werd "Pielke Brok" genoemd. Er zijn twee verklaringen voor deze bijnaam. De ene zegt: toen kleine Willem met zijn ouders zussen boodschappen deed kwamen ze tegen Pasen regelmatig langs een bakkerswinkel met Paas-eendjes in de etalage. Willem was gek op deze eendjes, die op een palmpasen geprikt moesten worden, en zeurde regelmatig om zo'n Pielke (eendje). Zijn zussen waren het gezeur zat en zeiden dat hij zelf een Pielke was. Zo werd hij "Pielke Brok". De andere overlevering zegt: zijn moeder hield eenden om eieren te kunnen verkopen. Willem kon goed met de eenden omgaan. Als kleine jonge riep hij vaak "Piel, piel, pielke" en omdat hij zelf nogal klein en mager was noemden ze hem "Pielke Brok".

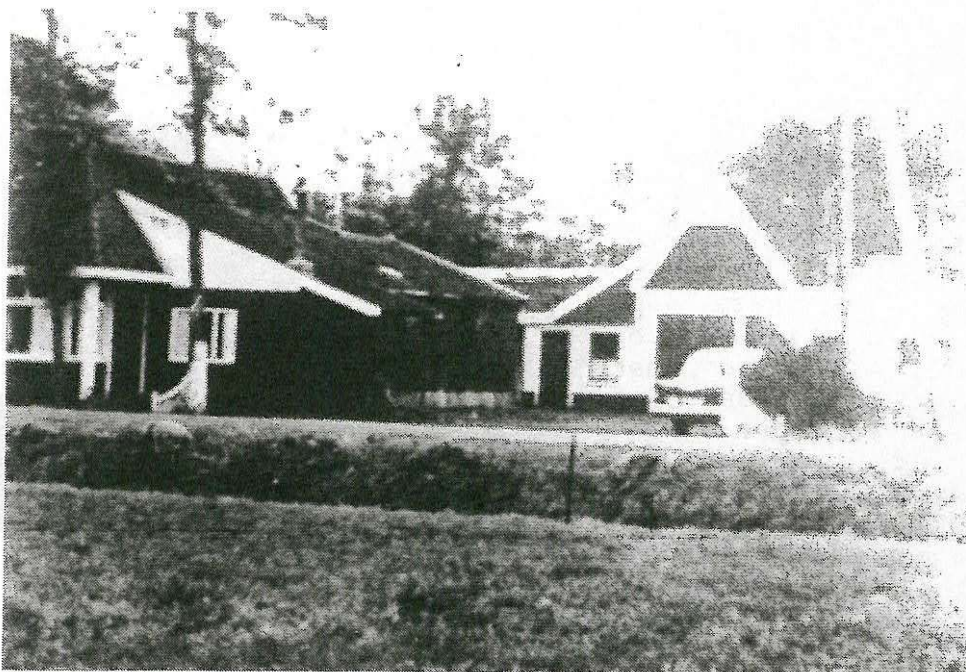

Garage Brok in 1931 met 2 bussen.

In de periode van 1928 tot 1933 is hij verschillende keren verhuisd naar andere plaatsen om een café-restaurant of hotel te runnen. De plaatsen waren Apeldoorn, Enschede en Almelo. Zijn laatste 2 kinderen zijn dan ook in Enschede geboren. Begin jaren 30 was zijn grootste dorst gelest en trok hij weer naar Borne. Op 29 augustus brandde het pand aan de Almelosche straat (nu Grotestraat) af. Rechts van dit pand was de garage van Bernard Brok, vader van Hennie Brok (1919 - 1985), waar tot 1924 de malerij van Vonke was en de door Willem Brok, na de dood van zijn moeder in 1929, verhuurde panden. Het café-koffiehuis (de vroegere meubelzaak) was verhuurd aan Simonetti en het woonhuis aan de familie Mertens.

Willem huurde van de Graaf van Twickel een drassig stukje grond in de marke Zenderen. De Graaf had deze grond toegewezen gekregen bij de verdeling van de markegronden. Daarop mocht

hij een werkplaats bouwen. Hij groef een vijver, hoogde het terrein op en bouwde er zijn werkplaats.

Het huis met de werkplaats op de voormalige markegrond aan de Oonksweg, gebouwd door M.W. Brok.

Toen hij er eenmaal zat bouwde hij er in een nacht links en rechts een vleugel aan, zette er een erker voor en daar stond het huisje met rokende schoorsteen. Hij is een van de laatste mensen geweest die gebruik maakte van de oude markewetten. Bij het feit dat hij mocht blijven zitten zal zeker ook hebben meegespeeld dat de familie Brok een groot gezin was dat toch ergens moest wonen. Het zandpad met rechts een fietspad met witte stenen paaltjes langs een brede sloot, had nog geen naam en werd later Oonksweg genoemd, naar Oonk, een oude boerderij daar vlakbij. In de directe omgeving woonde ook een familie Nijhof, ook wel "n Poedel" genoemd. Verderop, net over het spoor, woonde Zanderink.

In de crisistijd in de jaren dertig was er weinig te verdienen en trok hij langs boerderijen om meubels te repareren. Alhoewel veel boeren ook wel timmerden, voor onderhoud van meubels was een meubelmaker nodig. Daarop sprong hij handig in.

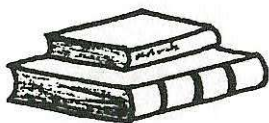
Koningin Wilhelmina vierde op 31 augustus 1938 haar 40-jarig jubileum. In de optocht van 1939 werd in Borne een gouden koets meegevoerd. De koets werd gebouwd in opdracht van de buurtvereniging Almelo'sche straat, opgericht door de voorzitter Johan Spanjaard. Willem werd aangezocht de koets te bouwen. Dit gebeurde in zijn prieel aan de Oonksweg. Toen Johan Spanjaard een keer kwam kijken en een deurtje opentrok, rolde hij met koets en al ondersteboven omdat de ronde bodem slechts steunde op ronde knuppeltjes.

Toen de kinderen groter werden ging het met de zaken beter en richtte men zich ook op betimmeringen van winkels en cafés. Ook leidde hij jongeren op die het meubelvak wilde leren of die timmerman wilden worden. In de jaren vijftig legde hij zich ook toe op het bouwen van koelvitruines. Eerst voor Geo Wehry te Rotterdam en later voor slagerijen en cafetaria's in het hele land. Het ging zo goed dat men uit moest breiden. Dat kon echter niet aan de Oonksweg. Men zocht en vond een pand aan de Langelermaatweg te Hengelo. En zo vertrok de firma M.W. Brok & Zonen in 1959 uit Borne. Intussen was er een nieuwe generatie aangetreden, Gerhard en Willy werden directeur. Willem, hun vader, was boven de zaak blijven wonen en werkte nog af en toe uit liefhebberij mee. Meestal was hij echter in Borne, maakte uitstapjes met zijn broer Bernard of ging kaarten bij Platenkamp. Zijn laatste levensdagen sleet hij op 't Dijkhuis tussen de Boornsen in zijn geliefde Borne waar hij op 7 februari 1975 op bijna negentigjarige leeftijd overleed.

W.H.G. Brok.

Literatuur

1. Uit Bornes verleden. Twentsche Courant, 18-9-1982 en 16-4-1983.
2. Bij het 40-jarig bestaan van de Biljartclub van Platenkamp. Hengelo's Dagblad, 8-9-1988.
3. Drs G.P. ter Braak, Groeten uit Borne, 1992.
4. W.G.H. Brok, Stamboom van de familie Brok/Brock 1620 - 1983.
5. M.G.E. Van Harten-Fransen, De windekorenmeule van het Weleveld in het Kerspel van Borne, 1981.

NIEUWS

Deze zomer verscheen de eerste kadastrale atlas van Overijssel. Het is een atlas uitgegeven door de Stichting Kadastrale Atlas Overijssel 1832. Het betreft de gemeenten Ambt- en Stad Delden. Omdat Ambt Delden onze buurgemeente is, bevat de atlas veel informatie die bij historisch onderzoek aan de grenzen van onze gemeente, zeer nuttig kan zijn. Vooral de prachtige kaarten zijn hierbij mooi studiemateriaal. De atlas bevat naast de kaarten de oorspronkelijke z.g. aanwijzende tafels met een goede index daarop. Zo kunnen vele persoons- en veldnamen op eenvoudige wijze worden opgespoord en kan het grondgebruik, de eigenaar en zijn beroep worden vastgesteld. De atlas is verkrijgbaar bij het Rijksarchief in Zwolle voor f. 37,50 (+ f. 12,50 verzendkosten) maar ook in de boekhandel, waar f. 45,00 voor het boek met de map met kaarten betaald moet worden.